



News Release

The New Color of Money
Safer. Smarter. More Secure.

www.moneyfactory.com/newmoney

**ЗУДЛИК БИЛАН ЧИҚАРИШ
УЧУН**

2004 йил 26 апрель куни

АЛОҚА УЧУН МАЪЛУМОТЛАР:

Дон Хейли ёки Клодиа Дикенс
(202) 874-3019
Гравюра ва Матбаа ишлари Бюроси

Роуз Пианалто ёки Эндрю Уильямс
(202) 452-2955
Федерал Резерв бошқармаси

АҚШ Махфий Хизматининг жамоатчилик
ишлари бошқармаси
(202) 406-5708

Пенни Козакос
(202) 530-4887
«Пулнинг янги ранги»
ОАВ да қўллаб-қувватланиши

АҚШ фон ранглари бўлган янги 50-долларлик банкнотани кўрсатиб очиб беради

*Пулнинг янги ранглари билан энг охирги тоифаси: Хавфсизроқ. Зуккороқ.
Ишончлироқ.*

*Техасдаги Форт Уэрт шаҳрида Farbий Валюта Ишлаб чиқариш корхонасидаги
Келувчилар Марказининг тантанали очилиши*

ФОРТ-УЭРТ, ТЕХАС – 2004 йил 26 апрель куни – АҚШ Молия Вазирлиги, Федерал
Резерв тизими ва Махфий хизматидаги ҳукумат амалдорлари бугун кучайтирилган
муҳофаза хоссалари, нозик йўсиндаги ҳаворанг ва қизил фон ранглари ҳамда
ҳилпираётган Америка байроғи ва кичик кумуш-кўқ тусли юлдуз бўлган янги 50-
долларлик банкнотанинг дизайнини очиб берганлар.

Янги дизайн Ҳукуматнинг қалбаки пул ясовчилардан илгарилаб кетиш ва АҚШ
валютасини муҳофаза этиш мақсадидаги давом этадиган ишларининг уйғун қисмидир.
Сентябрь охирида ёки октябрь ойининг бошида чиқариладиган янги 50-долларлик
банкнота 2004 йил сериясидаги чиқариладиган иккинчи пул қофозидир. Биринчиси –
2003 йил октябридан муомалага кирган 20-долларлик банкнота эди.



«АҚШ валютаси бутун дунёда ишончлилик ва яхлитлик тимсолидир. Бу янги дизайн хоссалари бизга пулни қалбакилаштиришдан ҳимоя қилиб ва одамларга уларнинг меҳнат қилиб топган пуллари ҳақиқий эканлигини осонроқ тасдиқлашга ёрдам кўрсатиб, ушбу йўналишни сақлаб туришимизга ёрдам беради», деб айтди АҚШ Молия Вазири Джон В. Сноу. «Президентнинг иқтисодий сиёсати нафақат валютамизни қалбакилаштиришдан сақлади, балки бу долларларнинг кўп қисми америкалик оиласаларнинг чўнтағида қолишини ҳам таъминлайди».

Янги дизайнли 50-долларлик банкнота очилишида Сноунинг ёнига Федерал Резерв Бошқармасининг Бошлиғи Марк В. Олсон, АҚШ валютасини чиқарадиган Хазина Гравюра ва Матбаа ишлари Бюросининг директори Том Фергюсон ҳамда қалбакилаштириш билан кураш учун жавоб берувчи ҳуқук-тартибот муассасаси – Қўшма Штатлар Махфий Хизмати директорининг ўринбосари К. Дэнни Спраггслар қўшилдилар.

Янги 50-долларлик банкнота Техас штатидаги Форт-Уэрт шаҳрида жойлашган Гравюра Бюросининг Ишлаб чиқариш мажмуасининг Фарбий Валюта Ишлаб чиқариш корхонасида (FBIK) жамоатчилик учун очиб берилган, бу шунингдек FBIK нинг янги Келувчилар Марказининг тантанали очилиши билан бир кунда бўлиб ўтди. Режасига кўра ҳар йили 500 000 меҳмон қабул киладиган Келувчилар Маркази 27 апрелдан бошлаб омма учун ҳафтасига 5 кун белуп экспурсиялар таклиф этади ва сайёхларнинг Даллас ва Форт-Уэрт минтақасига энг кўп кутиладиган жалб этишни таъминлайди. Келувчилар марказида меҳмонлар ишлаб чиқариш корхонасини айланиб чиқишлиари, АҚШ валютасининг технологияси ва тарихи тўғрисида интерактив мониторлар орқали билиб олишлари ва совфа дўконида танга-мавзуй буюмлар ва эсадаликларни сотиб олишлари мумкин.

АҚШ даги барча пул қофозларининг 55 фоизини чоп этадиган FBIK Колумбия округи, Вашингтондаги Бюро корхонасидан ташқари миллий валюта чоп этиладиган ягона корхонадир, у ҳам ўзгартирилган дизайнли янги 50-долларлик банкноталарнинг биринчи партиясини чоп этади.

Янги 50-долларлик банкноталар хавфсизроқ, зуккороқ ва ишончлироқ қилиб ишланади: **хавфсизроқ** дейишимизга сабаб, пулни сохталаштириш қийин, лекин текшириш осон; **зуккороқлиги** техник жиҳатдан маҳоратли бўлган қалбаки пул ясовчилардан анча олдинда эканлигидир; **ишончлироқ** бўлиши эса АҚШ пул бирлиги дахлсизлигини ҳимоя қила олишидир.

«Биз жамоатчилик ўзининг меҳнат қилиб топган пулинин ҳимоя қилиш учун муҳофаза хоссаларидан қандай фойдаланиш лозимлигини билишни хоҳлаймиз», деди Спраггс. «Жамоатчилик маълумотини ошириш юзасидан умумий ишлар, қонунларнинг кескин қўлланиши ва пулнинг ортирилган муҳофаза хоссалари жамоатчилик хабардорлигини анча оширган ва қалбаки пул билан курашда ёрдам берган».

Қалбаки пул ясовчилар технологияларни тобора кўпроқ ишлататётган бўлишларига қарамай, мутасаддилар томонидан пулни сохталаштиришга қарши илфор воситаларнинг

қўлланиши сохта пул ясаш миқёсини жуда паст даражада сақлаб келмоқда. Ҳозирги ҳисоб-китоблар қалбаки 50 долларлик банкноталарнинг бутун жаҳондаги муомаладаги мавжудлиги ҳар бир 25,000 асл банкноталарга 1 та қалбаки банкнота даражасидан ҳам кам эканлигини кўрсатмоқда.¹

«Бу янги 50-долларлик банкнота ёрдам кўрсатадиган барқарор валюта иқтисодиётимиз мустаҳкамлигининг марказий омилидир», деди Олсон. Унинг айтишича, янги 50-долларлик пулни чиқаришга тайёргарлик компаниялар, молиявий муассасалар ва пулдан энг кўп фойдаланадиган истеъмолчиларни қамраб олган ҳолда ташвиқот тадбирларини ўз ичига олади. «Вазифамиз янги дизайннаги валютанинг кундалик касса операцияларига тадрижий киришидир. Бу содир бўлиши учун у қонуний тўлов воситаси сифатида тан олиниши ва эътиборга олиниши лозим, ва ундан фойдаланадиган ҳамда у билан муомала қиласиган шахслар унинг ҳақиқийлигини қандай текшириш лозимлигини билишлари керак».

50-долларлик банкнотадан кейин янги 100-долларлик банкнота чиқарилади. 10 ва 5 долларлик банкнотнинг янги дизайнни ҳозирча ўрганиб чиқилмоқда. Лекин 2 ва 1 долларлик пулларни янгилаш эса кўзда тутилмаган. Янги пул чиқарилгандан кейин ҳам эски дизайн банкноталари қонуний тўлов воситаси бўлиб қолаверади.

Сохта пул ясовчилар технология ютуқлари сохта пул чиқаришнинг рақамли усувларини енгилроқ ва арzonроқ қилгани сари, рақамли усувлардан тобора кўпроқ фойдаланган туфайли қалбаки пул ясовчилардан олдинда бўлиш учун АҚШ ҳукумати ҳар 7-10 йилда янги дизайннаги пул чиқариворади.

«Биз доимо ошиб бораётган суръатда ривожланадиган ва тараққий этадиган технологиядан илгарироқ бўлишимиз лозим. Рақамли принтерлар ва юқори сканерлар каби буюмлар арzonроқ нархлар билан осонроқ қўлланадиган бўлиб қолмоқда», деди Фергюсон. «Шундай қилиб, биз эҳтимолий қалбаки пул ясовчилардан илгари бўлиш учун банкноталаримизни хавфсизроқ, зуккороқ ва ишончлироқ қилишимиз лозим».

Пулнинг янги ранги

Истеъмолчилар пулларининг ҳақиқийлигини текшириш учун рангдан фойдаланишлари керак эмас (бунинг ўрнига улар фойдаланувчи учун осон бўлган муҳофаза хоссаларига таяниши лозим), лекин қўшимча ранг эҳтимолий пулни сохталаштирувчилар учун буни мураккаблаштиради, чунки бу ҳол пулга қўшимча мураккабликлар бериб, шу билан пулни сохталаштиришни қийинроқ қиласиди. Турли ранглар турли қийматдаги банкноталар учун фойдаланади, бу эса ҳар бир кишига – жумладан кўзи хира бўлган одамларга – турли қийматдаги банкноталарни ажратиш имкониятини беради.

¹ Федерал Резерв Тизими

Янги банкноталар нозик йўсингдаги фон рангларига эга бўлиб, Америка давлатининг тарихий тимсолларини кўрсатадилар. 2004 йил охирида чиқариладиган 50 долларлик банкнотада нозик йўсингдаги кўк ва қизил фон ранглари, шунингдек ҳилпираётган Америка Кўшма штатлари байроғининг анъанавий йўл-йўл ва юлдузлари ҳамда кичик кумушранг зангори юлдузча тасвирлари бўлади.

Муҳофаза хоссалари

Янги 50 долларлик банкнота биринчи марта 1990 йилда жорий этилган ва уларни текширадиган истеъмолчилар ва савдогарлар учун осон текшириладиган учта энг муҳим муҳофаза хоссаларини сақлаб қолган:

- *Сув белгиси:* суратдагидек шаффоф тасвир, қофознинг ажралмас қисми бўлиб, ёруғликка тутиб қарасангиз пулнинг иккала томонидан ҳам кўринади.
- *Муҳофаза ити:* ёруғликка тутиб қараганда пул қофозининг икки томонидан кўринадиган, пулнинг ичидан вертикал ўтган пластик тасмадир, унга майда ҳарфлар билан пулнинг қиймати туширилган.
- *Ранги ўзгарувчан бўёқ:* пулнинг олд томонида пастки ўнг бурчагида унинг қийматини кўрсатиб турадиган рақам пул қия қилиб ҳолати ўзгартирилганда ўз рангини ўзгартиради.

Қалбаки пул чиқарувчилар учун пулларнинг муҳофаза хоссаларини аниқ тақорглашни қийин бўлганлиги боис улар пул қабул қилувчилар ва кишиларнинг ясама пулни текширмасдан олишларига умид қилиб, пулларни аниқ тақорлашга уринмайди.

Қалбакилаштириш: борган сари рақамлироқ технология

Сохта пул ясовчилар технология ютуқлари сохта пул чиқаришнинг рақамли усусларини енгилроқ ва арzonроқ қилгани сари, рақамли усуслардан тобора кўпроқ фойдаланадилар. 1995 йили АҚШда топилган сохта пулларнинг 1 фоизидан камроқ қисми рақамли усул билан тайёрланган эди. Шундан буён рақамли жиҳозлар омманинг орасида кўпроқ тарқалди ва натижада рақамли усул билан ясалган сохта пулларнинг миқдори кўпайди. Сўнгги бир неча йил давомида рақамли усулда ясалган сохта пуллар миқдори барқарор ҳолда тахминан 40 фоиз даражасида эди.²

Қонунларнинг қўлланиши кескинлигича қолмоқда. 2003 йили АҚШ Махфий Хизмати сохта пул ясаш учун ишлатилган 469 дона рақамли жиҳозни олиб қўйди ва Америка Кўшма Штатларининг ўзида қалбаки пул ясагани учун 3 640 дан ортиқроқ шахсларни ҳибсга олган. Қалбаки пул ясашда айбланиб жазоланиш даражаси 99 фоизни ташкил этади.

² АҚШ Махфий хизмати

Ижтимоий тарғибот

Янги 20-долларлик банкнота³ учун ижтимоий тарғибот ишлари натижасида жамоатчиликнинг Қўшма Штатларида 85 фойзга ошган ишлари пул муҳофаза хоссаларини билиши пулни қалбакилаштиришга қарши курашнинг муҳим омилидир.

Муҳофаза хоссалари кенг оммага маълум бўлгандағина самаралироқ бўлади. Ушбу оммавий хабардорликни юзага келтириш учун, бутун дунёда кишилар янги 50 долларлик чиққани тўғрисида билишларига ишонч ҳосил қилиш ва уларга пулнинг муҳофаза хоссаларини тушуниш ҳамда улардан фойдалана олишларига ёрдам бериш учун АҚШ ҳукумати дастурини амалга оширмоқда. Ушбу дастур 50 долларлик пул билан энг кўп муомала қиласиган шахслар, жумладан касса ходимлари, тижоратчилар, касса жиҳоз-ускуналарини ишлаб чиқарувчилар, уюшма ва оммавий ахборот воситаларига қаратилади. Бутун дунёда муомалада деярли 700 миллиард АҚШ доллари мавжуддир, ва АҚШ валютасининг учдан икки қисми Қўшма Штатлардан ташқарида муомалада бўлади, шунинг учун ижтимоий тарғибот дастури бутун дунёни қамраб олади.

Янги валюта тўғрисида кўпроқ билиш ва янги валюта дизайнларининг тасвирларини кўриб олиш учун қуйидаги сайтга мурожаат қилинг: www.moneyfactory.com/newmoney.

- # ## -

³ Пен, Шон ва Берланд Ассошийтс